

Thomas Hylland Eriksen

Øystein Helmikstøl

journalist i Psykologtidsskriftet

Professor i sosialantropologi ved Universitet i Oslo



THOMAS HYLLAND ERIKSEN

FOTO UIO

- 1. Spørsmålet har naturligvis ikke et ja- eller nei-svar, da psykologien er mer en familie av beslektede fag enn én vitenskap. Dessuten må ordet «kritisk» presiseres. Jeg forstår begrepet med utgangspunkt i Kant og hans kritikker, altså en holdning eller posisjon der et fenomen undersøkes og diskuteres, uredd og fordomsfritt, fra mange synsvinkler, før man trekker sine konklusjoner. En godt gjennomført kritisk undersøkelse vil avdekke noe ikke-trivielt, som regel noe kontraintuitivt, og vil vise at fenomenet er forskjellig fra det som er vanlig å anta. Etter mitt syn er psykologien på sitt mest kritiske når den ikke forplikter seg til én metode eller ett teoretisk begrepsapparat, men prøver ut flere ulike alternativer.
- 2. Ved å engasjere seg i aktuelle problemstillinger og gå i dialog med både andre fag og en bredere intellektuell offentlighet. Slik kan psykologien ikke bare fungere samfunnskritisk, men den blir også mer selvkritisk på denne måten, ved å få tilbakemeldinger, spørsmål og motstand fra intelligente diskusjonspartnere med et annet ståsted. Det gjelder å vite hva som står på spill for hvem, og å gi seg selv maksimal motstand der det gjør mest vondt. Denne resepten gjelder selvfølgelig for all vitenskap, ikke bare psykologien. Jeg etterlyser for min del et sterkere samfunnsengasjement fra psykologien.

